

Noach (Noé) – A megmenekült

Noach (Noé) Hetiszakasz tartalma

Szakaszunkban — Noách (1Mózes 6:9–11:32.) — a fiatal emberiség már annyira romlott, hogy megérett a pusztulásra. Isten „megbánta”, hogy a világot és az embert megalkotta, és elhatározza, hogy elpusztítja a világot özönvizet hozva rá. Csupán Noé (Noách) találtatik érdemesnek, hogy megmeneküljön egy bárkában, amelyben minden élőlény képviselve van. Utóbb ebből a családból — Noách három fiából — alakul ki az újabb emberi társadalom, miután Isten megígérte, hogy többé nem támaszt vízözönt. A szakasz végén feltűnik Ávrám (a későbbi Ábrahám), Sém leszármazottja, aki a monoteizmus letéteményese lesz.

Isten utasítja Noét – az egyetlen igaz embert, aki egy erőszaktól és romlottságtól lezüllesztett világban még megmaradt –, hogy építsen egy nagy, fából készült, kívül-belül szurokkal bevont bárkát. Egy hatalmas özönvíz – mondja Isten – el fogja törölni az életet a föld színéről; a bárka azonban a víz színén marad, belsejében Noéval és családjával, és minden állatfajból egy-egy párral (egy hímekkel és egy nősténnyel). – 1Mózes 6:9–7:9.

Negyven nap és negyven éjjel szakad az eső, és még újabb százötven napon át tajtékzanak a vizek, mielőtt csillapodni, majd apadni kezdenének. A bárka végül megtelepszik az Ararát hegyén és ablakából Noé elküldi a hollót, majd többször is a galambot, „hogy megnézze, vajon leapadtak-e már a vizek a föld színéről.” Amikor a föld felszíne teljesen felszikkad – pontosan egy napéval (365 nap) a Vízözön kezdete után –, Isten megparancsolja Noénak, hogy hagyja el a bárkát, és népesítse be újra a földet. – 1Mózes 7:10–8:19.

Noé oltárt épít, és áldozatot mutat be rajta Istennek. Isten szövetséget köt Noéval, hogy soha többé nem pusztítja el az egész emberiséget az emberek cselekedetei miatt, és az emberrel kötött új szövetségének bizonyossággal szivárványt helyez el az égen. Isten az élet szentségéről is rendeletet ad

Noénak: a gyilkosság főbenjáró vétség, s noha az ember engedélyt kap arra, hogy állathúst fogyasztson, tilos ennie még élő állat húsából és véréből. – 1Mózes 8:20–9:17.

Noé szőlőt ültet, és lerészegedik a gyümölcsétől. Noé fiai közül kettőre, Sémre és Jáfetre áldás száll, amiért betakarják apjuk mezítelenségét, harmadik fiára, Chámra azonban átok mondatik, amiért visszaél apja megalázó állapotával. – 1Mózes 9:18–29.

Noé leszármazottjai tíz nemzedéken át közös nyelvvel és kultúrával rendelkező homogén nép maradnak. Majd egyszer csak szembe szállnak Teremtőjükkal: építenek egy hatalmas tornyot, saját legyőzhetetlenségüket szimbolizálандó; mire aztán Isten összezavarja a nyelvüket, „hogy ne értsék meg egymás beszédét”, s ezzel eléri, hogy abba-hagyják a város és a torony építését, és szétszédjenek az egész föld színén, hetven néppé osztódva szét. – 1Mózes 10:1–11:9.

Noé hetiszakasza a Noét Ábrámmal (később Ábrahámmal) összekötő tíz nemzedék leszármazási rendjével fejeződik be, valamint szó esik még Ábrám utazásáról szülőhelyéről, Ur-Kaszdimból Cháránba, útban Kánaán földje felé. – 1Mózes 11:10–32.

פ"ה ת"ש

Hetiszakasz: Noach (Noé) (נח)

A jeruzsálemi **Héber Egyetem** néhány évvel ezelőtt közzétett egy kutatási anyagot „**Hosszú élet**” címmel. A kutatás során – **1997** folyamán – számos hatvan év feletti emberrel készítettek interjút, melyben a napi rutinjukról kérdezték őket: mivel töltik az idejüket és milyen tevékenységeket kerülnek. **2004**-ben ismét felkeresték őket. Több mint hetven százalékuk még életben volt.

A kutatás egyik meglepő felfedezése az volt, hogy azok az emberek, akik rendszeresen járnak zsinagógába, **75** százalékban hosszabb életre számíthatnak, mint azok, akik nem járnak zsinagógába. Más szóval: annak, aki rendszeresen látogatja a zsinagógát, **75** százalékkal nagyobb esélye van arra, hogy tovább éljen, mint annak, aki kerüli a zsinagógát.

A kutatók megpróbálták magyarázatot találni a jelenségre. Azt gondolták, hogy talán a több testmozgás lehet a válasz, hiszen szombatoként az emberek gyalog mennek el a zsinagógába. Arra is gondoltak, hogy esetleg az a kulcs, hogy a zsinagógába járó emberek hisznek Istenben, ez megnyugvást jelent a számukra és ez a kiegyensúlyozott lelki állapot segíti őket hosszabb élethez. Olyan vélemény is volt, hogy a zsinagógába járás egyben szociális esemény is, ahol barátokkal találkozhatnak, beszélgetnek és megélik a közösséghez tartozás élményét.

Mindannyian ismerjük a népszerű jókívánságot: **120 évig!** Sok zsidó, főleg az idősebbek, örömmel veszi, ha azt hallja másoktól: **biz hundert und cváncig!** Vajon honnan ered ez a jókívánság? Miért döntöttek úgy a zsidók, hogy 120 évig kell élni?

A **Börésit** hetiszakasz végén az **Örökkévaló** így szól: „**Ne maradjon szellemem az emberben örökké, mivel ő test is; azért legyenek napjai százhusz év**”. Az özönvíz előtt az emberek sok száz évig éltek, azt követően pedig **Isten 120** évben határozta meg az emberi életkor végső határát. Vajon miért éppen ezt a kor választotta ki Isten és miért nem valamilyen kerekesebb számot, mint például a száz vagy a százötven?

Az emberi élet három szakaszra osztható: fiatalság, középkor és időskor. A **Tórából** azt tanuljuk, hogy negyven év korszaknak számít, például a sivatagi vándorlás is negyven évig tartott. A negyvenes szám egyébként is egy bizonyos időszakot jelképez, gondoljunk csak Mózesre, aki negyven napra ment fel a hegyre. Ez az oka annak, hogy Isten három negyvenéves időszakra osztotta fel az emberi életet.

A **Tórában** az áll, hogy **Mózes**, az emberi nem kiválasztottja 120 évig élt, tehát kitöltötte az emberi lét teljességét. Az ő élete is három korszakra oszlott, ahogy a midrás (Börésit Rábá 100:10) írja: Mózes negyven évet töltött a fáraó palotájában, majd negyven évet Midjánban, azután pedig negyven éven át szolgált Izraelt. Látjuk tehát, hogy az ő

Hetiszakasz: Noach (Noé) (נח)

élete is három, egyenként negyvenéves szakaszra bontható. Először **Egyiptomban** élt a fáraó házában, azután **Midjánban** volt negyven évig **Jitrónál**, végül pedig kihozta **Izrael** népét **Egyiptomból**, ahogy a **Tórában** találjuk: És **Mózes** nyolcvanéves volt, amikor a fáraó elé állt. Nyolcvanévesen kezdett új karrierbe!

Ezzel együtt még mindig nem kaptunk egyértelmű választ arra, hogy mi a hosszú élet titka! Mi kell ahhoz tennünk, hogy magas kort érjünk meg? Miért élnek tovább azok, akik rendszeresen járnak zsinagógába?

Sokan panaszkodnak a zsidó oktatás magas költsége miatt. A zsidó életvitel eleve sok kiadással jár... A kóser hús a tréfli hús többszörösébe kerül és az ünnepek is sok pénzt emésztenek fel.

A **Talmud Béca traktátusában (16/a)** érdekes kijelentéssel találkozunk: Az ember teljes megélhetéséről **ros hásaná** és **jom kipur** között születik ítélet, de ebbe nem tartoznak bele a szombati és ünnepi kiadásai, valamint a gyerekek **Tórára** való oktatására költött összegek, mert, ha ezeket csökkenti, akkor csökkentik a neki szánt javakat, ha pedig növeli, akkor növelik azokat.

Ha az év elején egy ember megélhetésére mondjuk százezer dollárt jelölnek ki, de ő a gyerekei zsidó oktatására elkölt még húszezer dollárt, akkor nincs oka az aggodalomra: ez az összeg nincs benne abban, amit az **Örökkévaló** neki szánt, hanem megkapja kiegészítésként. Ugyanez érvényes a szombati és ünnepi kiadásaira is. Mivel azért költ ezekre, hogy Isten akaratát teljesítse, nem származhat belőle semmilyen vesztesége.

Az emberek néha azt mondják: „**Két évet pazaroltam erre a zsidó intézményre**”. De uraim! Azok az évek, melyeket zsidó ügyekre áldozunk, nem számítanak bele a számunkra meghatározott végső életkorba! Sőt, minden perc, amit zsidó ügyekre fordítunk, hozzáadódik életünk előre meghatározott hosszához!

Ezért élnek hosszabb ideig azok, akik zsinagógába járnak. Ha összeadjuk azokat az órákat, melyeket életük során a zsinagógában töltöttek, elérhetjük akár az öt évet is... Ezért öt évvel tovább élnek, mint mások. Ez az öt év nem a sajátjuk, ezt az **Örökkévalótól** kapják...

Ha legközelebb felkérést kapunk, hogy önkéntesként vegyünk részt egy zsidó kezdeményezésben, ne hárítsuk el azzal, hogy nincs rá időnk. Pont fordítva: éppen a részvétellel szerzünk magunknak extra időt, mely eredetileg nem volt a számunkra biztosítva.

Chaim Shaul Glitzenstein rabbi

עם ישראל חי

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ר

MENACHEM MERON: NOÁCH (NOÉ)

Az első hetiszakasz ezzel a mondattal végződik: **„És Noách kegyet talált Isten szemében.”** (Gen. 6/8) ebben már utalást találunk arra, hogy Isten valójában nem akarja elpusztítani az egész emberiséget, hanem inkább csak újra rendezni. Ennek az újra rendezésnek alapja, őse volt az **Istennek tetsző Noách.**

Mi is volt tulajdonképpen az özönvíz előtti emberiség bűne? **„Minden élőlény a földön romlott lett.”** (Gen. 6/12) A fajtalankodás, a nemi kicsapongás egyik főbűne volt az embernek. De bölcseink szerint nem emiatt hozta rájuk Isten az özönvizet. **„Telve lett a föld erőszakkal.”** (Gen. 6/11) Az erőszak gyilkosságot és rablást jelent. Minden bizonytalanságot is.

A letűnt náci mozgalom és annak ideológiája a háborúban látta ideálját. A háborúban, mely kihozza az emberi erőket és a felsőbbrendű embert, amely megmenti az emberiséget az elsatnyulástól. A bibliai világszemlélet elítéli a háborút és mindennemű erőszakot. A **Biblia** ideálja a béke és a tolerancia, a gyengék segítése. A **Biblia** igenli az életet, az emberek közötti megértést. Még Isten egyik nevét is a **Sálom = Béke** szóban látja. Az erőszak csak pusztulást és özönvizet hoz maga után. A bibliai világnézetnek megfelelt az új emberiség ősapja, Noách (Noé). A Biblia így nyilatkozik róla: **„Noách igaz ember (cádik) volt, egyenes volt nemzedékében, Istennel járt Noách.”** (Gen. 6/9)

Noách az építés és nem a rombolás embere volt. Épített bárkát a fennmaradásra, és az özönvíz után a földet művelte, hogy termést hozzon. Az erőszak távol állt tőle. A hagyomány szerint a bárka építése során többször figyelmeztette az embereket, hogy hagyjanak fel erőszakos és egyéb rossz cselekedeteikkel, mert katasztrófa közeleg. De kigúnyolták, sőt meg is akarták ölni. Az özönvíz elmúltával Noáchot hálaérzet töltötte el. Hálaáldozatot mutatott be Istennek. Isten pedig megesküdött, hogy soha többé özönvizet nem bocsát a földre, és a természet örök törvényeit nem változtatja meg. **„Míg a föld létezik, nem fog megszűnni vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nappal és éjjel.”** (Gen. 8/22) Isten Noáchon keresztül az emberiséggel kötött szövetséget: **„Mondá Isten Noáchnak és fiainak. Íme én megkötöm frigyemet veletek és utódaitokkal és minden élőlényel, mely veletek van.”** (Gen. 9/8-9)

Noách nem beszél az egész történet során, ő a cselekvés embere. Megépíti a bárkát, begyűjti, majd ápolja és eteti az állatokat. Az özönvíz után a földet műveli. Szőlőt ültet, és egy alkalommal lerészegedik az általa készített bortól. Két-fia, **Sém** és **Jefet** vigyáznak rá. Őket megáldja. A harmadik kigúnyolja. Őt és utódait megátkozta: **„Átkozott legyen Kánaán (Chám fia), szolgája legyen testvéreinek. Áldott az Isten, Sém Istene. Kánaán legyen szolgája. Jefetét' kedvelje meg Isten, és legyen Sém sátrának lakója.”** (Gen. 9/25-27) **Noách** békeszerető, türelmes ember volt. Szorgalmas munkájával az Életet szolgálta. **„Istennel járt Noách.”** Az új emberiség igyekezett tanulni a múltból.

Már nem az erőszak uralkodott az emberek között: **„Az egész földön egy nyelv volt, és az emberek között egység uralkodott.”** (Gen. 11 / 1) De ekkor már hibába estek az emberek: a büszkeség és a gőg telítette meg szívüket: **„Nosza - mondták egymásnak -, építsünk magunknak várost egy toronnyal, ami az égig ér, és szerezzünk nevet magunknak, nehogy szétszóródjunk a földön.”** (Gen. 11/4) A **Midrás** szerint a tornyot építő emberek le akarták taszítani **Istent** a trónjáról.

Ez a rövid bibliai elbeszélés szimbolikus értelemben a mai korhoz is szól. Ma nem építünk égig érő tornyokat sem **Babilóniában**, sem másutt. De hihetetlen magasságokat ért el a tudomány fejlődése. Az atomhasadástól a lombik-bébiig, az ürrepüléstől a génmódosításig hihetetlen, amit a homo sapiens értelmé elért. **Madách** szavai szerint az ember magát Istennek képzei az Isten helyébe. Ez a veszély mindenkor fennáll, ha a tudásra törekvő ember nem rendelkezik **Szokratész**, **Einstein** és más nagy tudósok szerénységével, tudva azt, hogy az emberi tudás véges.

Háború Izraelben összefoglaló

A Gázai övezet északi részének 24 órán belüli evakuálását rendelte el pénteken az izraeli hadsereg az ENSZ szerint. Az ENSZ embertelennek nevezte a parancsot. Az egyiptomi elnök pedig kitartásra szólította fel a Gázai övezetben élőket, és azt tanácsolta nekik, maradjanak a térségben. Mindeközben egyre nagyobb a nyomás Kairón, hogy engedélyezze a palesztin civilek távozását Egyiptom felé.

Az Izraeli Hadsereg (IDF) végrehajtotta első akcióját a Gázai övezetben: egy kisebb rajtaütésben izraeli túsok holttesteit sikerült visszaszerezniük a Hamász fegyvereseitől. Előzőleg az izraeli Miniszterelnöki Hivatal brutális felvételeket mutatott meg Antony Blinken amerikai külügyminiszternek. A képeken elégetett és lefejezett izraeli csecsemők voltak láthatók.

A Jerusalem Post a holttestekről készült, ellenőrzött fotók alapján megerősítette, hogy a Hamász Kfar Aza elleni támadása alatt elégetett és lefejezett csecsemőkről szóló jelentések helytállóak. A lap arról is beszámolt, az izraeli Miniszterelnöki Hivatal megmutatta a felvételeket Antony Blinken amerikai külügyminiszternek a látogatásakor.

A legfrissebb jelentések szerint több mint 120 civilt tart fogva a Gázai övezetben a Hamász – az Izraeli Védelmi Erők adatai alapján (IDF). Korábban az izraeli média arról számolt be, hogy a múlt heti támadás során eltűnt emberek maradványait találták meg az IDF rajtaütései során. A Haaretz című izraeli újság szerint a fegyveres erők behatoltak egy területre, ahol a feltételezések szerint akár 200 embert tart túsoként a Hamász, és több ember holttestét is sikerült visszahozni Izraelbe.

A gázai övezet északi részét szombaton 10 és 16 óra között mindenképp el kell hagyniuk.

Az üzenetben kijelöltek egy evakuációs útvonalat, amelyen a civil lakosság biztonságban távozhat a Gázai övezet északi részéről 16 óráig. Ebből arra lehet következtetni, hogy 16 órát követően indulhat meg az izraeli hadsereg szárazföldi támadása.

„Ha fontos önöknek a saját életük és a szeretteik élete, akkor menjenek délre, ahogy mondtuk”. Biztosak lehetnek benne, hogy a Hamász vezetői is biztonságba vonultak a régiót érő csapások elől – írták az üzenetben. Az izraeli hadsereg ezzel párhuzamosan tájékoztatta az ENSZ-et is az evakuációs lépésekről.

Rendkívüli uniós csúcst hívott össze keddre videókonferencia formájában Charles Michel, az Európai Tanács elnöke, aki a tagállami vezetőknek szóló meghívólevelében fontosnak nevezte, hogy az EU közös álláspontot, világos és egységes irányt alakítson ki az Izraelben történt eseményekkel és a kialakult helyzettel kapcsolatban.

Az eddigi legnagyobb katonai hadjáratára készül Izrael: egy összehangolt szárazföldi invázióban semmisítenék meg a Hamász terrorszervezetet. A Gázai övezet megtisztítására több lehetséges forgatókönyvet is kidolgoztak, amelynek a teljesítése akár hónapokig is eltarthat. Az izraeli hadseregnek nehéz felmérnie az ellenség haderejét, emellett a térségben több millió civil tartózkodik, akiket emberi pajzsként is használhat a Hamász.

Megsemmisítjük a Hamász uralmát. Biztosítjuk, hogy ez a fenyegetés ne létezzen a határainkon. Ez hosszadalmas és halálos lesz – jelentette ki pénteken Yoav Gallant, Izrael védelmi minisztere.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Háború Izraelben összefoglaló

A hétfői megtorló csapásokban mintegy **1900** palesztin halt meg **Gázában**. Az **izraeli** légierő közel **6 ezer bombát** dobott le a területre, és már több mint **420 ezer** ember hagyta el az otthonát, hogy óvóhelyekre meneküljenek – írja a **The Wall Street Journal**.

Gideon Szaár izraeli miniszter az egyik izraeli csatorna híradójának adott interjújában azt mondta, hogy a **Gázai övezetnek „kisebbnek kell lennie a háború végére”,** és hogy „**lennie kell egy olyan, biztonsági övezetnek minősített területnek, ahová bárki belép, azt elfogják**” – közölte a **Hareetz**.

Szaár hozzátette, hogy **Izrael** háborúban áll **Iránnal**, és hogy először a **Hamasz** katonai képességeit kell megsemmisítenie. „**A gázai települést nem szabad megújítani... de meg kell fizetniük a veszteség árát – mondta. – Világossá kell tennünk a kampányunk végét mindenki számára, aki körülöttünk van. Aki háborút indít Izrael ellen, annak területet kell veszítenie**” – mondta **Szaár**.

Izrael a konfliktus kirobbanása óta **szír** és **libanoni** területekre is ellencsapásokat mért. **Aleppó** és **Damaszkusz** repülőterét is lebombázta és a **libanoni** katonai infrastruktúrát is támadta. Rendszerezsek a tűzharcok Izrael **északi** határánál is.

Az **IDF** kiiktatta a terrorista osztagot, ami aknavetőgránátokat lőtt **Libanonból Izraelre**. Az **IDF** bejelentette, hogy megölt egy terrorista osztagot, amely aknavetőgránátokat lőtt **Libanonból Izraelbe**. A közlemény szerint egy **izraeli** drón csapott le a csoportra – írja a **Hárec**. Ami az **Izrael** északi részén életbe lépett riasztásokat illeti, az **IDF** közölte, hogy kilenc rakétakilövést azonosított, amelyek **Libanonból** haladtak át **izraeli** területre, és ezek közül négyet elfogtak.

A **Hamász** a **Telegramra** töltött fel egy **60 másodperces videót**, melyben **Mia Schem**, egy elrabolt **izraeli** nő látható. A **francia** állampolgársággal is rendelkező nőt **Gázában** tartják fogva. A lányról készült felvételek egy részét legalább hat nappal ezelőtt vették fel a **New York Times** elemzése szerint. A 21 éves **Schemt** a **Tribe of Nova zenei fesztiválról rabolták** el, ahol a **Hamász** terroristái **260** embert mészároltak le. A **Jerusalem Post** szerint a videóban arról beszél, hogy háromórás műtéten esett át **Gázában**.

Vasárnap a **francia külügyminiszter, Catherine Colonna** találkozott **Schem** és a többi meggyilkolt vagy feltehetően túszul ejtett személy családjával. Az **izraeli** hadsereg közleményt adott ki, amelyben elárulták, hogy folyamatos kapcsolatban vannak az elrabolt nő családjával. Hozzáadték, hogy minden hírszerzési és operatív intézkedést megtesznek a foglyok kiszabadításának érdekében – írja a **The Guardian**.

A **BBC** megszólaltatta az **Izraeli Védelmi Erők (IDF)** sajtóirodáját arról, hogy a **palesztin** hatóságok szerint **izraeli** légicsapás érte az **észak-gázai al-Ahli kórházat**. A **palesztin** hatóságok szerint közel ötszáz halálos áldozata van az incidensnek. Egy kórház rendkívül érzékeny objektum, és nem az **IDF** célpontja. Az **IDF** vizsgálja a robbanás forrását, és mint mindig, most is a pontosságot és a megbízhatóságot helyezi előtérbe. Mindenkit arra kérünk, hogy óvatosan járjon el, amikor egy terrorszervezetről szóló, nem ellenőrzött állításokról számol be.

Utóbb kiderült egy másik palesztin terrorszervezet lőtte ki a rakétát **Izraelre**, de meghibásodott és a kórházat találta el.

Fuvarpress

Fejezetek és hetiszakaszok a Bibliában

A **Tórában** összesen **613** parancsolat található, ebből **248** előírás és **365** tilalom. Nincs olyan ember, aki valamennyit megtartaná, hiszen egyes törvények csupán a férfiakra, mások viszont csak az asszonyokra vonatkoznak, egyesek csak **Izraelben** érvényesek, s van, ami csak a **diaszpórában**, a **galutban**. Viszont olyan ember sem nagyon akad, aki egyet sem tart be, elég, ha a szaporodás törvényére utalunk. Ezért azt kell mondanunk, a mózesi törvények a néphez szólnak. Az utolsó, a **613**-ik törvény előírja, hogy egybe kell hívni őket, és időről-időre felolvasni az írás szavát. A nyilvános felolvasás (**a lejnolás**) szombat délelőttönként, heti szakaszokra (**héber szóval szidrákra**) bontva történik.

Manapság egy esztendő alatt fejezik be a **Tóra** felolvasását: az őszi nagyünnepek végén, **Szimhat Tóra** napján fejezik be és kezdik újra a lejnolást. Hajdan kétféle ciklus létezett: a tized három évében működött a kisebb szakaszokból álló, hároméves ciklus, ezt kétszer egymás után ismételték, majd a szombat-évben, amikor mindenki jobban ráért, egy esztendő alatt zajlott le a felolvasás. A mai rendszert a **Szentély** pusztulása után vezették be, de **Egyiptomban**, a **10. században** még létezett a régi.

Ha beletekintünk egy nyomtatott bibliakiadásba vagy bibliafordításba, láthatjuk, hogy az egyes könyvek fejezetekre oszlanak, s így is hivatkozunk rájuk. Ezek azonban utólagos kategóriák, nem is szólva a fordításokban található, meglehetősen tendenciózus „**fejezetcímeikről**”. Az eredeti, kéziratos héber **Bibliában** csak a bekezdések mutatják a fejezetet, amelynek **héber neve párásá**.

A héber (pontozatlan) kéziratban kétféle fejezet (bekezdés) létezik:

1. parasá ptuhá (= nyitott fejezet), amikor a szöveg új sorban folytatódik. (Az ilyet francia bekezdésnek szokás nevezni.) Ezt a nyomtatott szöveg egy pé-betűvei jelzi.

2. parasá sztumá (= zárt fejezet), amikor a szöveg (néhány szó-hely kihagyásával) még ugyanabban a sorban folytatódik. Ezt a nyomtatott kiadványok szamekhetűvel jelzik.

Ha az új fejezet egyben a heti szakasz kezdete is, előtte (**csakis a nyomtatott változatban**) **három pé-** vagy **sz-betű** jelzi azt. A **maszóra** (= az írott hagyomány) véglegesítette ezt a rendszert a **8-10. századok** során.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás:

Bibliaiskola

A szent szöveg írásbeli hagyományai (és a pontozásos „magánhangzók”) Izraelben és Babilóniában, ekkor rögzültek. A ponttációt (a „magánhangzók” pontozását) Babilóniában mind alul, Izraelben felül, a tibériási főiskolában pedig vegyesen jelölték, s végül ez az utóbbi rendszer vált általánossá.

A **maszóra** tudósai rögzítették azt a korábban szóbelileg őrzött hagyományt is, hogy egy-egy bibliai könyv hány (nyitott és zárt) fejezetből, könyvenként és fejezetenként hány mondatból, hány szóból és hány betűből áll. Ezt a számadat-mennyiséget (amelyet egyébként a modern számítógépek is automatikusan rögzítenek a szövegszerkesztés során) a maszóra jegyzeteiben, a jobb nyomtatott bibliakiadások végén találjuk meg. Ennek a numerikus ellenőrzésnek nagy szerepe volt a szöveghűség megőrzésében. Azért tudott a szent szöveg olyan hiteles és pontos maradni, mert a tekercs kézzel írt másolása után, használatba vétel előtt hajdan mindig szakemberek vizsgálták át. A másolót úgy ellenőrizték, hogy összeszámolták a fejezeteket, a szavakat és a betűket, s ha egy sem hiányzott belőlük, és persze, ha fölösleges betű vagy szó sem volt köztük, akkor kezdték azt felolvasni a zsinagógában.

Ez a módszer igen egyszerű és hatásos ellenőrzést biztosított, csak éppen azt a tévedési lehetőséget nem tudta kiszűrni, hogy a másoló véletlenül egy másik betűt írjon le a helyes helyett. Szerény véleményem szerint - legalábbis bizonyos mértékig - ennek kiküszöbölését szolgálhatta az általunk nemrég ismertetett **betű ugrasztásos** módszer. A **kabbala** ugyanis bizonyos rejtett, szavakat feltételez a szent szövegben, s ezekre a számítógépes vizsgálat fényt is derített. Csakhogy — néhány kivételt leszámítva — ezek a „rejtett” üzenetek valójában egyszerű szavak és nevek, amelyek többnyire magában a nyíltan olvasható szövegben is előfordulnak. Mi értelme hát annak, hogy **Noé** történetében például **Noé**, **Lót** elbeszélésében **Lót**, **Saráéban** pedig **Sára** nevét találjuk illetve, hogy az ünnepi csokor előírásában a négy termés hagyományos neve fedezhető fel?

Úgy vélem, így tudták szűrőpróba szerűen ellenőrizni a betűk pontos másolását. (A Tóra-másoló, a szofér nem tudhatta, hogy ezzel a kevéssé ismert kabbalista módszerrel mit fognak vizsgálni.)

Az sem kizárt, hogy a régiek egyfajta költői bravúrnak is érezték a szent szövegbe rejtett szavak játékát, mert az ilyen írásmű elkészítése minden bizonnyal nagy nehézségbe ütközött.

עם ישראל חי

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

ELSŐ BESZÉD 3.

Mózes tanítása elérkezett a legfontosabb részhez. Részletesen ecseteli, hogy mit jelent számunkra a szövetség az **Örökkévalóval**.

„Szent népe vagy az Örökkévalónak, a te Istenednek, téged választott ki az Örökkévaló, a te Istened, hogy légy tulajdon népévé mind a népek közül, amelyek a föld színén vannak. Nem azért kedvelt meg és választott ki az Örökkévaló titeket, mert számosabbak vagytok, mint más népek, hiszen ti a legkevesebben vagytok mind a népek között; hanem mivel szeret benneteket az Örökkévaló és mivel meg akarja tartani az esküt, amelyet őseiteknek esküdött, azért vezetett ki az Örökkévaló benneteket erős kézzel és azért váltott meg téged a rabszolgaság házából, Fáraónak, Egyiptom királyának kezéből.

Milyen igaz lett ez a mostani időkben. A világ népei közt, a milliárdos és a többszáz milliós országok mellett **Izrael** csak egy jelentéktelen kisebbség a közel tízmilliós lakosságával. Ezt ígérte az **Örökkévaló**, és mégis ez a kis ország lett a kiválasztott, az Isten választott népe.

Most, amikor megtámadták Izraelt, felmerül a kérdés, úgy ahogyan az a Tórában is le van írva:

„Ha azt mondod szívedben: számosabbak ezek a népek nálam, hogy tudnám őket elűzni?”

A válasz rögtön következik a Tórából, az Örökkévaló szavaival:

Ne félj tőlük. Emlékezzél meg arról, amit az Örökkévaló, a te Istened tett a Fáraóval és egész Egyiptommal. Ne rettegj tőlük, mert az Örökkévaló a te Istened közötted van, a nagy és félelmetes Isten. Majd elhajtja az Örökkévaló a te Istened ezeket a népeket előled lassanként, nem semmisítheted meg gyorsan, nehogy elsokasodjék körülötted a mező vadja. Eléd adja őket az Örökkévaló, a te Istened és szétszórja őket nagy szétszóratással, míg el nem pusztulnak; és királyaikat a kezébe adja, hogy eltöröljed nevüket az ég alól; nem fog megállni előtted senki, míg végül elpusztítod őket.”

Fantasztikus egyezés a mai helyzettel. Világosan leírja, hogy elhúzódó hosszú harcokra kell számítani, melynek a végén ott a győzelem, és az ellenség vezetőit sorra elfogják, elpusztítják, még a nevük is feledésbe fog merülni. Adja az **Örökkévaló**, hogy ez mind megvalósuljon.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Mózes folytatja a tanítást. Az **Ígéret Földjének**, **Izrael** új hazájának dicséretével. Az új lakóhelyen, ha megművelik a földet, megteremnek majd a csodálatos élelmiszerek, búza, árpa, szőlő, füge, gránátalma. Lesz olajfa és méz. Legelők várják az állatokat, egyszóval bőség lesz az országban.

Figyelmezteti a népet a bajra is:

„Ha elfelejtetted az **Örökkévalót**, a te Istenedet és idegen istenek után jársz, azokat szolgálod és leborulsz előttük: tanúságot teszek ma ellenetek, hogy bizony el fogtok veszni.”

Ezért kell megtartani az **Örökkévaló** törvényeit, amelyek le vannak írva a **Tórában**. **Mózes** felidézi mindazon bűnöket, amelyet a nép a vándorlásuk alatt elkövetett az **Örökkévaló** ellen.

„Emlékezzél meg, ne felejtsetd el, miképp haragítottad meg az **Örökkévalót**, a te Istenedet a sivatagban; attól a naptól kezdve, amelyen kimentél **Egyiptom** országából, amíg elérkeztetek erre a helyre, engedetlenek voltatok az **Örökkévaló** iránt.”

Mózes elkezdte a felsorolást az aranyborjú bálvánnyal. Könyörgött az **Örökkévalónak**, hogy ne irtsa ki a bűnös népet, és az **Örökkévaló** megbocsájtott. Folytatta a kémek jelentésével, aminek hatására a nép nem indult el harcban elfoglalni az új hazát. Ismét könyörgött a népért, és az **Örökkévaló** nem ölte meg azonnal a népet, csak a tíz bűnös kémet. Most már lett következménye is a dolognak, valamennyien a sivatagban haltak meg, csak az új generáció léphetett az **Ígéret Földjére**. Visszatér a kőtáblákhoz, amit másodszor is teleírt az **Örökkévaló**, de most már **Mózes** nagyon vigyázott rájuk, elhelyezte őket a szövetség ládájába, ahol biztonságban voltak.

Visszaemlékezik **Áron** halálára, akitől a főpapi feladatokat a fia **Eleázár** vette át. Megemlékezett a leviták kiemeléséről a nép közül:

„Abban az időben elkülönítette az **Örökkévaló** a Lévi törzset, hogy vigye az **Örökkévaló** szövetségének a ládáját, hogy álljon az **Örökkévaló** színe előtt, hogy szolgálatát végezze és áldást osszon az **Ő** nevében mind e mai napig.”

A következő számban folytatjuk a kalandot....

Daniel Tarr:

A kabbala története

XV. rész

A Kabbalah és a világekorszakok

A hinduk teremtő istene, **Brahma** egy teremtési impulzusát egy Aranykor követi, majd ennek szellemisége alábbszáll, ami után egy **Ezüst-**, egy **Érc-** majd egy **Vaskor** következik. A négy nagy korszakot együttesen **mahajugának** nevezik. Ennek időtartama **12.000 isteni év**, ami **4.320.000 emberi évnél** felel meg. **Földre** vetítve ezeket a korszakokat **jugákat** különíthetünk el. A **négy juga**, az **Aranykor**, az **Ezüstkor**, a **Bronz** vagy **Érckor** és a **Vaskor** együttesen körülbelül **12.000 földi évet** tesznek ki. A **Nap 2.160 év** alatt megy át egy állatövi jegyen, egy **juga** időtartama kétszer ennyi, azaz **4.320** emberi év. A **Kali juga** a **Vaskor**, a **Dvapara juga** az **Érckor (Bronzkor)**, a **Treta juga** az **Ezüstkor** és a **Krota juga** az **Aranykor** elnevezése. Minden korszak két állatövi jegyet foglal magába. A jelenlegi korszak a **Kali juga**, azaz a **Vaskor** a **Halak** és a **Vízöntő** korszaka. Az emberiség most lépett be a **Vízöntő** korába, az **Új Aion**-ba mely majd átvezeti a **Daath**-on, és megmutatja a **Binah** szefirát.

A mágusok körében sokat emlegetett atlantiszi **Aranykor** jellemzője, a fejlett mágikus kultúra volt. Minden utána következő korszak csak ennek mágikus lenyomatát őrizte. Most érkezett el az idő arra, hogy a mágia újra előtérbe kerüljön, mert a mai korszak embere számára már nincs más lehetőség a fejlődésre. Az anyagi, fizikai gondolkodás kevéssé vált.

A **huszadik század** végén, azaz a **Vízöntő** korszak kezdetén, elérkezett az idő, hogy az ember átértékelje a mágiával, a hermetikus tanításokkal és a vallásokkal kapcsolatos nézeteit. Az eddigi korszakok mindegyike „**megteremtette**” a maga számára a **papokat**, **mágusokat** és a **vallásokat**, amik most hirtelen mintha ömlesztve árasztanak el a világot. Ahhoz, hogy megértsük ennek a hirtelen jött „**megvilágosodásnak**” az okát, meg kell ismerkednünk néhány alapfogalommal.

Az egyes világekorszakok a földre vetítve kb. **2160 évet** ölelnek fel. A **Kos** korszak, azaz a **Jézus** születésekor véget érő időszak jellemzői a véráldozatok, és a mostanában lezáruló **Halak** korszak misztikus, kicsit ködös mártíromsága a jelen korszakban is fellelhető. Mostanra már rengeteg út áll rendelkezésünkre, hogy elérjük a spirituális fejlettség magasabb fokát, de mégsem mindegy, ki melyiket választja.

Egyes vallások, szekták hittérítése sok ember számára teszi egyértelművé, az egyetlen, igaz tanítás létjogosultságát, ez azonban még a **Halak** korszak lenyomata. A sántánisták véres rítusai is őrizik egy régi (**Kos**) időszakban helyes, az akkori kor emberének spirituális fejlettségéhez legközelebb álló hit tanításait, persze modernizált változatban, keresztényellenes tanításokkal kombinálva. Gondoljunk csak az ókori kelták

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Daniel Tarr:

A kabbala története

XV. rész

emberáldozataira. Az ő papjaik csak bűnözőket és hadifoglyokat áldoztak a vérre szomjazó istenek kiengesztelésére, és valljuk meg, a híres római gladiátorküzdelmek sem szívderítő a maiak számára.

Mindig voltak a fejlettebb emberek számára idejétmúlnak tűnő nézetek, amikre a elmaradottaknak még igencsak szükségük volt, hogy bepótolják azt, amit a megfelelő időben nem tudtak megérteni, megtanulni. A **Kos** korszak jellege a fentiekből kifolyólag egyértelművé teszi a harciasabb, tűzzel-vassal, törvények betartásával térítő vallások létét. Ezeket nevezzük a **Törvény** vallásainak. Ide sorolhatjuk a **Hinduizmust (bizonyos marga-k követése)**, a **Hinayana Buddhizmust (a Négy Nemes Igazság és a Nemes Nyolcrétű Ösvény betartása)**, a **Kínai Univerizmust (a Tao, azaz a Világtörvény betartása)**. A **Judaizmus** és az **Iszlám** már átmenetnek számít a két korszak között. Mindkettő alapját a törvény képezi, de nem a tanítók segítő útmutatásai, hanem próféták (**a Messiás és Mohamed**) kegye is segíti a továbbjutást.

A **Halak** korszak békésebbnek látszó rendszereket termelt ki az emberek számára, egy megváltó kegyelme révén, nem önerőből juttatta tovább a keresőket. A Kegyelem vallásai közül **Európában** elsősorban a kereszténység játszotta a legnagyobb szerepet (**Jézus szenvedései által**), máshol a **Mahayana Buddhizmus (Buddha segítségével)** vagy a **Shiíta Iszlám (az Imám visszatérésével)**.

A **Vízöntő** korszak embere számára nyilvánvaló, hogy minden út akkor helyes, ha harmóniában van használójával, azaz a „**vándorral**”. A jelenlegi világkorszakban nem lesz egy uralkodó tanítás, vagy egy próféta, akinek a kegyelme révén elérhetjük az üdvösséget. Az anyagba süllyedés és a látszatego olyan méreteket öltött, hogy mostanra már minden embernek a maga „**megváltójává**” kell válnia. Azok, akik a korszak elején megtanulják a kor „**üzenetét**” megalapozzák a többi ember számára az utakat, melyek közül az alacsonyabb fejlettségi szinten álló társaik -esetleg egy későbbi inkarnációjukban- választhatnak.

Fontos lépcsőfok a kor üzenetének megértésében a tolerancia, az egyes hitek, nézetek elfogadása. Az az ember, aki megérti, hogy minden ember más, megérti azt is, miért van szükség a világban különféle vallásokra, esetleg a szélsőséges nézeteket valló sátánista egyházakra. A **Kos** korszak ma élő embere még nem tudja, amit a többség már megtapasztalt, ám neki is magának kell ráatalálnia az útra. Azok, akiknek már nincs szükségünk erre a tapasztalásra, mert „**emlékeznek rá**”, nem ezt az utat fogják választani, ám elfogadják annak jelenlétét, mivel az elősegíti azok fejlődését, akiknek esetleg még azt kell megtanulniuk, hogyan győzzék le magukban az „**ördögöt**”.

Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK XV. RÉSZ

יְאוּשׁ שְׁלֵא מִדַּעַת

89. Jéus selo midáát – Szó szerint: Nem-tudatos kétségbeesés, lemondás. Bölcseink sokat vitatkoztak azon, hogy az az elvesztett holmi, melynek tulajdonosa aligha remélheti azonnali visszaszerzését gazdátlanak (**hefkér**) tekintendő-e, abban az esetben is, ha a tulajdonosa nincs tudatában veszteségének. Egyes bölcsek szerint egy elvesztett holmit azonnal megszerezhet egy másik személy. A **Háláchá** mégis úgy rendelkezik, hogy mindaddig, amíg a tulajdonos nincs tudatában veszteségének (**és nem mond le róla**), a kérdéses holmi tulajdonosának tekintendő.

יְבוּם

90. Jibum – Sógorházasság (ún. levirátus). Az a férfi, akinek fivére gyermektelenül halt meg, a **Tóra** előírásai szerint köteles feleségül venni elhunyt testvére özvegyét, vagy **chálícá**-t adni neki. Amíg sem a **jibum**, sem a **chálícá** megadása nem következett be, az asszonynak tilos máshoz feleségül mennie (lásd: **Someret jávám**). A **Tóra** szerint a **jibum** a szexuális kapcsolattal lép hatályba (**biá**). Bölcseink azonban bevezették a **máámár** gyakorlatát, melynek során az elhunyt férj fivére, a **jávám** eljegyzzi az özvegyet (lásd: **Kidusin**) még akkor is, ha ez az eljegyzés a **Tóra** törvényei szerint érvénytelen, mivel nem történt meg a szexuális együttlét. Az elhunyt fivére és az özvegy közötti házasságot csakis a szexuális kapcsolat teszi tehát érvényessé, és ettől kezdve az asszonyt minden tekintetben a feleségének kell tekinteni. **Get (válólevél)** szükséges ahhoz, hogy válásukat törvényesítsék. Napjainkban a legtöbb zsidó közösségben a **jávám**-tól elvárják azt, hogy a **chálícá** megadásával szabadítsa fel fivére feleségét eme kötelezettség alól és a férfinak nem engedik meg, hogy a **jibum** intézménye segítségével az özvegyet elvegye. Lásd: **Chálícá**.

יְחוּד

91. Jichud – Szó szerint: együttlét egyedül. Az a férfi és nő, akik között nem megengedett a szexuális kapcsolat, nem tartózkodhatnak egyedül együtt zárt ajtók mögött. A hagyomány szerint **Dávid király** idejében ezt a tilalmat kiterjesztették egy hajadon lány és egy férfi együttlétére is. A kivételek közé tartoznak apa és leánya, illetve anya és fia. Egy férfinak nem szabad egyedül lennie két asszonnal sem.

יּוֹלִיךְ לַיָּם הַמָּלַח

92. Jolich löjám hámelách – Szó szerint: vetessék a Holt-tengerbe. Képletes kifejezés, ami azoktól a tárgyaktól való megszabadulásra vonatkozik, melyekből nem származhat haszon (**iszuré há-náá**), különösen a bálványimádással kapcsolatos dolgokra (**ávodá zárá**). Amennyiben ezeket nem lehetett elégetni (**niszráfin**) vagy eltemetni (**nikbárin**), a tengerbe vetették őket. Erre a célra nem csak a **Holt-tenger**, hanem minden más tenger is megfelel.

עַם יִשְׂרָאֵל חַי

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGOGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND OKTÓBER 1. – 31. KÖZÖTT

1.	vasárnap	SZUKKOT 2. vége:19,10	8,00	18,30	16.	
2.	hétfő	FÉLÜNNEP 1.	7,00	18,15	17.	
3.	kedd	FÉLÜNNEP 2.	7,00	18,15	18.	
4.	szerda	FÉLÜNNEP 3.	7,00	18,15	19.	
5.	csütörtök	FÉLÜNNEP 4.	7,00	18,15	20.	
6.	péntek	HOSÁNÁ RÁBÁ § 17,56	7,00	18,00	21.	
7.	szombat	SMINI ÁCERET MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet § 18,58	8,00	18,00	22.	
8.	vasárnap	SZIMCHÁT TORÁ vége:18,56	8,00	18,00	23.	
9.	hétfő	ISZRU CHÁG	7,00	18,00	24.	
10.	kedd		7,00	18,00	25.	
11.	szerda		7,00	18,00	26.	
12.	csütörtök		7,00	18,00	27.	
13.	péntek		§ 17,42	7,00	17,45	28.
14.	szombat	BERÉSIT Újhold hirdetés vége: 18,45	8,00	18,15	29.	
15.	vasárnap	ÚJHOLD 1.	8,00	17,45	30.	
16.	hétfő	ÚJHOLD 2.	7,00	17,45	1.	
17.	kedd		7,00	17,45	2.	
18.	szerda		7,00	17,45	3.	
19.	csütörtök		7,00	17,45	4.	
20.	péntek		§ 17,29	7,00	17,30	5.
21.	szombat	NOÁCH vége: 18,32	8,00	18,00	6.	
22.	vasárnap		8,00	17,30	7.	
23.	hétfő		7,00	17,30	8.	
24.	kedd		7,00	17,30	9.	
25.	szerda		7,00	17,30	10.	
26.	csütörtök		7,00	17,30	11.	
27.	péntek		§ 17,17	7,00	17,15	12.
28.	szombat	LECH LECHÁ vége: 18,21	8,00	17,45	13.	
29.	vasárnap	TÉLI IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE	8,00	16,00	14.	
30.	hétfő		7,00	16,00	15.	
31.	kedd		7,00	16,00	16.	

T
I
S
R
R
I
H
E
S
V
Á
N

Európai parlament: A Hamaszt meg kell semmisíteni

Az Európai Parlament (EP) 500 igen szavazattal, 21 nem ellenében és 24 tartózkodás mellett elfogadott állásfoglalásban határozottan elítélte csütörtökön a Hamasz palesztin iszlamista terrorszervezet brutális támadásait, és kifejezte támogatását Izrael és népe iránt.

Az állásfoglalást megszavazó képviselők hangsúlyozták: a **Hamaszt** meg kell semmisíteni, és a terrorszervezet által ejtett túszok szabadon bocsátását azonnal el kell érni.

Az **EP**-képviselek arra is felhívták a figyelmet, hogy noha **Izraelnek** megvan a joga az önvédelemhez, hadműveleteiben szem előtt kell tartania a nemzetközi humanitárius jogot.

„A Hamasz támadásai és az ezekre adott izraeli válaszok az erőszak ördögi körének megerősödéséhez vezetnek a térségben” – olvasható az elfogadott szövegben. A képviselők ezért a harcok **„humanitárius célú szüneteltetésére”** szólítottak fel, és hangsúlyozták, hogy a civilek – köztük az **ENSZ** dolgozói, az egészségügyi dolgozók és az újságírók -, valamint a polgári infrastruktúra elleni támadások a nemzetközi jog súlyos megsértését jelentik.

Az **EP** elítélte a **Gázai** övezeti **Al-Ahli** baptista kórház elleni keddi támadást, és a nemzetközi jog alapján független vizsgálatot követel annak megállapítására, hogy háborús bűncselekmény történt-e.

Az **Európai Parlament** hangsúlyozta: különbséget kell tenni a palesztin nép törvényes törekvései és a **Hamasz** terrorszervezet tettei között. A képviselők sürgetik a nemzetközi közösséget, hogy folytassa és növelje a térség civil lakosságának nyújtott humanitárius segítséget.

Az állásfoglalás határozottan elítélte továbbá, hogy Irán támogatja a **Hamaszt** és más terrorista csoportokat a **Gázai** övezetben. A képviselők sürgetik, hogy a **Forradalmi Gárda** nevű iráni elitalakulatot és a **Hezbollah** libanoni síita mozgalmat vegyék fel a terrorista csoportok **EU** által nyilvántartott listájára, és követelik, hogy vizsgálják ki **Irán**, **Katar**, valamint **Oroszország** szerepét a terrorizmus régióbeli finanszírozásában.

A testület tagjai a **Gázai** övezetnek nyújtott humanitárius segítségnyújtás fokozására szólítottak fel, viszont arra kérték az **Európai Bizottságot**: alaposan vizsgálja felül a palesztinoknak és a régióknak nyújtott uniós pénzügyi támogatásokat annak érdekében, hogy uniós pénzek sem közvetlenül, sem közvetve ne juthassanak terroristákhoz.

Az **EP** hangot adott aggodalmának amiatt, hogy a **Hamasz Izrael** elleni támadásának kezdete óta megsokszorozódtak az antiszemita megnyilvánulások és atrocitások. Felszólította az **Európai Bizottságot** és valamennyi uniós országot, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt a kontinensen élő zsidók biztonságának garانتálása érdekében.

Forrás: (szombat)

„Úgy harcoltak, mint az oroszlánok” - nők is részt vettek a kibucok visszafoglalásában

Még mindig zajlik a rekonstrukciója, tulajdonképpen mi is történt azon a szörnyű **október 7-i** reggelen, amikor a terroristák betörték **Izraelbe**. A hadsereg csak jóval a támadás után érkezett meg a legtöbb helyre. Riasztották a harckocsizó dandárokat is. A **ynetnews.com** a harcokban résztvevő egység tagjaival beszélt az eseményekről.

Először a határon állomásozó egyik bázisra mentek be, amely addigra teljesen megsemmisült. A **Hamasz** terroristái mindenkit megöltek és senkinek sem volt fogalma arról, hogy mi történik – mondta az egyikük a lapnak.

A **Peled-csapat**, amely nevét az **IDF** ejtőernyős dandárparancsnokaként **1959**-ben szolgált **Jair Peledről** kapta, egy mindössze nyolc-kilenc tagból álló terrorelhárító egység. Amikor a harcok megkezdődtek egy olyan tank személyzetéhez csatlakoztak, amelyik kizárólag nőkből áll. A harcok egy összecsapással kezdődtek a gázai határ közelében lévő izraeli települések felé vezető úton, ahol több tucat terroristával harcoltak – idézte fel a történeteket a páncélos alakulat századparancsnoka. Ezután átkutatták a területet, hogy megbizonyosodjunk arról, hogy nincs több fegyveres.

„**Aztán elértük a határt, ahol rájöttünk, hogy amit átéltünk, az csak a kezdet**” – mondta a tiszt.

A terrorelhárító egység egyik tagja azt emelte ki, hogy „**a női harckocsi személyzet tagjai a csapatunk közelében állomásoztak, és csodálatosak voltak. Hihetetlenek.**”

„**Óriási segítséget nyújtottak nekünk. Megérdemlik a kitüntetést. Úgy működtek, mint egy olajozott gépezet, olyan professzionális szinten, ami minden harckocsi legénységtől elvárható. Körülbelül 40 percig harcoltunk a térségben lévő 20 terrorista ellen, amikor megérkeztek, együtt felszámoltuk a támadók egységeit**” – mesélte el a kommandós. Az összecsapásban bajtársuk **Yiftah Gorni** százados meghalt.

A harckocsizók fedezéket nyújtottak a lövészeknek, áttörték az egyik megszállt kibuc kerítését, ott harcba szálltak a terroristákkal, akik tucatjával voltak. Füsttel is fedezték a katonákat, hogy kimenekíthessék a sebesülteket.

„**Elvesztettem az időérzékeimet. Csak azt tudom, hogy a nők úgy harcoltak, mint az oroszlánok. Hallottam őket a rádióban, beleértve a parancsnokukat, Or Ben Jehudát, aki a legmagasabb szinten állt helyt**” – emlékszik vissza a különleges egység tagja.

Forrás: (zsido)

A Zsidó Világkongresszus 8 pontos akcióttervet dolgozott ki

A héten rendkívüli vezetőségi ülést tartott Zágábban a Zsidó Világkongresszus (World Jewish Congress – WJC), amelynek fő témája a Hamász terrorszervezet által kirobbantott háború hatása volt a világ zsidó közösségeire. A tanácskozáson – amelyen kidolgoztak egy 8 pontos akcióttervet – részt vett dr. Grósz Andor, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) elnöke, aki megbeszélést folytatott Ronald S. Lauderrel, a WJC elnökével is.

A rendezvényen a vezetők meghallgatták a WJC izraeli tagszervezetének a háborúról szóló beszámolóját, majd úgy döntöttek, hogy a Zsidó Világkongresszus és társult közösségei **8 pontos akcióttervet** dolgoznak ki ebben a rendkívüli helyzetben.

Az akciótterv részletei röviden

- a kormányoknak, civil és társadalmi egyesületeknek, a nemzetközi szervezeteknek (ha eddig még nem tették meg) haladéktalanul terrorszervezetnek kell minősíteniük a Hamászt, aminek azért van jelentősége, mert, ha nem teszik meg minél előbb, az aláássa a globális biztonságot és felbátorítja az elkövetőket;
- ki kell állni a terroristák által foglyul ejtett túsok biztonságos hazatéréséért, és ennek érdekében a zsidó közösségeknek fel kell szólítaniuk országuk kormányát, hogy tegyenek diplomáciai erőfeszítéseket a túsok kiszabadulása érdekében;
- a kormányoknak világszerte forrásokat kell elkülöníteniük a zsidó közösségek és intézmények védelmére, továbbá biztosítaniuk kell a források megelőző jellegű felhasználását, hiszen a proaktív, megelőző, kezdeményező hozzáállás az elrettentés egyik kulcsa;
- stratégiai pénzügyi embargót kell bevezetni, és minden, a Gázai övezetbe folyósítandó pénzügyi támogatást, külföldi segélyt szigorúan meg kell vizsgálni és adott esetben vissza kell tartani, hogy a források ne juthassanak a terroristák kezére;
- mivel a média felelőssége óriási, a médiumoknak határozottan ellen kell állniuk minden olyan befolyásnak, amely a Hamász büntetteinek relativizálására vagy a Hamással való szimpátiára irányul, a médiafogyasztóknak ugyanis elfogultság nélküli, igaz tájékoztatásra van szükségük;
- a közösségi média különböző platformjai nagy szerepet játszanak a közvélemények alakításában és az információk terjesztésében, ezért a közösségi médiavállalatokat felelősségre kell vonni a félretájékoztatás és a terrort dicsőítő tartalmak terjesztésének megfékezésében;
- megrendíthetetlen globális támogatásra van szükség, ennek érdekében a WJC arra kéri a kormányokat és a nemzetközi szervezeteket, hogy a Hamászt dicsőítő tüntetések, megmozdulások miatt határozottan támogassák a zsidó közösségeket és Izraelt;
- a felsőoktatási intézményekben zéró toleranciát kell hirdetni a terror dicsőítésével vagy elfogadásával szemben, hogy egyetlen hallgató se válhasson a terror célpontjává, s ne érezze fenyegetve magát vallási vagy etnikai okok miatt.

Forrás: (mazsihisz)

Ismeretlen zsidók nyomában LXI. Frommer Rudolf

Frommer Rudolf (Pest, 1686. augusztus 4. – Budapest, 1936. szeptember 1.) címzetes gépészmérnök, feltaláló. A magyar Frommer-pisztolyok kifejlesztője.

Frommer Simon kereskedő és **Poll Hermina** fia. Középiskolai tanulmányai után elvégezte a **Kereskedelmi Akadémiát**, majd először a **Tőzsdére** került, utána a **Hitelbank** tisztviselője lett. Banki munkája mellett bel- és külföldi lapokban szépirodalmi és szakcikkeket írt, a tőzsdei kereskedelemben pedig beosztása miatt vett részt. Eközben tanult meg nyelveket, angolt, franciát és németet. **1896**-ban magyar–német, illetve német–magyar tőzsdeszótárt készített és adott ki, melyet az **Akadémia** részéről **Simonyi Zsigmond** hitelesített előszavakban.

1896-ban állást váltott, a **Fegyver és Gépgyár Rt.** dolgozója lett. A gyárban ekkor kezdték el a „**88/90M Mannlicher**” -puskát gyártani, ehhez stabil pénzügyi háttér volt szükséges. Javaslatára a pénzügyi finanszírozás a **Magyar Általános Hitelbank**hoz került. **1898**-ban cégjegyző lett, a gyár profilbővítést hajtott végre, **dízelmotorok**, valamint **lövegárok** és lövegirányzók gyártásával bővítették a gyártást. **1898**-ban kezdte el a gyár gyártani a **95 M Mannlicher** puskát és karabélyt.

Ebben az időben kezdett el fegyvertervezéssel foglalkozni. Tehetségét mi sem jellemzi, hogy bár gépészmérnöki végzettséggel nem rendelkezett, rövid időn belül több szabadalmat is bejelentett, az elsőt **1900**-ban, majd az elkövetkező **30** év alatt több mint **100**-at. (Európában több mint **20** országban voltak találmányai szabadalmi védelem alatt).

Első szabadalma: „**Önműködően felhúzható és töltő, valamint biztonsági szerkezet lőfegyverek számára**” ez volt az alapja a későbbiekben a hadsereg részére gyártott **Frommer-pisztolyoknak (Frommer Liliput, Frommer Baby, Frommer Stop)**. Szabadalmi nagy része a lőfegyverekkel kapcsolatos volt, de bejelentett szabadalmat az esztergapadok késeire vonatkozóan is. Nevéhez fűződik az első önműködő pisztoly gyártása és a vadászfegyverek nagyüzemi előállításának. Saját elgondolása alapján kísérleti műhelyt rendezett be, ahol a **Frommer-rendszerű** pisztolyok kidolgozását végezték. **1904**-ben kereskedelmi igazgató lett. **1909**-ben megalakult a gyárban a pisztolygyártó részleg, itt kezdték el gyártani az „**1907M Roth**” -pisztolyt, az első Magyarországon gyártott (**de még osztrák**) katonai öntöltő pisztolyt. A gyártás sikereként **Ferenc József** kinevezte a gyár vezérigazgatójává **1914**-ben (**egészen nyugdíjazásáig töltötte be ezt a vezetői pozíciót**), egyben nemesi címet is kapott. A nemességgel együtt a neve „**Fegyverneki**” előnévvel bővült. A magyar fegyvergyártást irányítása alatt nemzetközi hírűvé tette, ezért **1918**-ban udvari tanácsosi címet kapott.

Bár rövid ideig a gyár éléről eltávolították (**magyarországi Tanácsköztársaság**), de **1920**-ban újra a gyár vezérigazgatója lett. A **Magyar Mérnöki Kamara** a fegyvergyártásban elért eredményeiért és szabadalmiért gépészmérnöki címet adományozott neki (**ettől kezdve hivatalosan használhatta a mérnöki címet is**). **1926**-ban megkapta a másodosztályú érdemkeresztet, valamint **1928**-ban a felsőház élethosszig tartó tagjává nevezték ki az **Országgyűlésben**.

1935. szeptember 30-án a gyár új nevet kapott: **Fémáru Fegyver és Gépgyár RT.** lett. **1935. november 1-jén** ment nyugdíjba, és **1936. szeptember 1-jén** halt meg. Házastársa **Kornfeld Leonie (1875–1951)** volt.

Forrás: (wikipedia)

RECEPT-TÁR

Sütőtökös zabpalacsinta fűszeres ricottakrémmel

A sütőtöksezonban alap, hogy mindenbe is rakunk belőle. Így járt a zabpalacsinta is, amit egy olaszos ízvilágú töltelékkel turbóztunk fel.

Hozzávalók: 8 db palacsintához

A zabpalacsintához:

- 500 g sütőtök
- 140 g gluténmentes zabpehelyliszt
- 2 tk kurkuma
- 1 tk sütőpor
- só
- 1 ek olívaolaj
- 3 db tojás
- 250 ml kókusztej
- 140 ml szóda
- étolaj a sütéshez

A krémhez:

- 500 g ricotta
- ½ csokor bazsalikom
- ½ csokor petrezselyem
- 2 gerezd fokhagyma
- 1 db citrom héja
- só, bors

A tálaláshoz:

- 2 ek tejföl
- 4 szál snidling

Elkészítés:

A sütőtökös zabpalacsinta első lépéseként a tésztához cikkekre vágjuk a tököt, és 180 fokra előmelegített sütőben megsütjük nagyságrendileg 1 óra alatt. **(A pontos sütési idő attól függ, hogy mennyire érett a tök.)** Ha elkészült, kikaparjuk a húsát és botmixerrel pürésítjük. Ezek után egy keverőtálba tesszük, hozzákeverjük a többi alapanyagot, és 10 percet pihentetjük a tésztát.

Közben összedobjuk a ricottakrémet, amihez egy keverőtálba tesszük a ricottát, hozzáadjuk az aprított bazsalikomot és petrezselymet, a reszelt fokhagymát és a citrom reszelt héját, sózzuk, borsozzuk, alaposan elkeverjük, és felhasználásig hűtőbe tesszük.

A palacsintákat egy teflonos serpenyőben, kevés étolajjal ecsetelve, közepes lángon megsütjük, végül megkenjük a ricottás töltelékkel az egész felületét, és felgöngyöljük. Tányérra sorakoztatjuk a töltött palacsintákat, és egy-egy kanál tejföl, valamint aprított snidling kíséretében tálaljuk őket.

Elkészítési idő: 30 perc, sütési idő: 1 óra

Forrás: (streetkitchen)

Littner György:

Könyörgések

Az Örökkévaló így szólt Mózeshez:

„Látva láttam népem szenvedését, amely Egyiptomban van és hallottam jajkiáltásukat gyötrőik miatt, mert ismerem fájdalmaikat. És leszállottam, hogy kiszabadítsam őket.”

Bízom benne, hogy az **Örökkévaló** most is meghallja **Izrael** népének a jajkiáltását, amiért a **Hamasz** hadüzenet nélkül megtámadta, és gyilkolja a népet. Emlékezzünk rá, hogy kezdődött a dolog **Egyiptomban**.

„A Fáraó megparancsolta az egész népnek mondván: Minden születendő héber fiút a folyamba dobjatok, és minden leányt hagyjatok életben.”

A **Hamasz** még ezen is túlment, nem válogatott, elfogta a fiúkat és a leányokat, egy ideig ketrecbe zárta őket, majd kegyetlenül lefejezte mindegyiket.

Az **Örökkévaló** folytatja az ígérését:

„Én kinyújtom karomat és sújtani fogom Egyiptomot.”

Az **izraeli hadsereg** is elkezdte a csapásait **Gázára**, ahol a **hamasz** terroristái bujkálnak a földalatti alagutakban és bunkereiben.

Kilenc csapás sem volt elég a **Fáraónak**, hogy elengedje **Izrael** népét, ezért bekövetkezett a tízedik:

„És történt éjfélkor, az Örökkévaló sújtotta mind az elsőszülötteket Egyiptom országában, és nem volt ház, ahol nem lett volna halott.”

Erre már a **Fáraó** elengedte **Izrael** népét. Később a **Fáraó** meggondolta magát, és üldözőbe vette a szabadon engedett **Izrael** népét.

„És befogatta szekerét és hadinépét magával vitte.”

Az **Örökkévaló** **Izrael** népe előtt megnyitotta a tengert, és sikerült átkelniük a túlsó partra. Az **egyiptomiak** rohantak utánuk, de mire e tenger közepére értek, az **Örökkévaló** összezárta felettük az átjárót, és vízbefulladt az üldöző sereg.

„És visszatértek a vizek és elborították a szekérhadat és a lovasokat Fáraó egész seregével, amely utánuk nyomult a tengerbe; nem maradt meg közülük egy sem.”

Könyörögjünk az **Örökkévalónak**, hogy hallja meg a jajkiáltásunkat, és ahogy az egyiptomiakra a tengert, úgy a **Hamasz** alagutakban és bunkerekben bujkáló terroristáira a borítsa rá a fölöttük lévő betont, hogy egy sem maradjon életben!

ÓMÉN!

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

TALAJT EKÉVEL MEGMŰVEL	A POÉN 1. RÉSZÉ	FÖLDET ÉR A REPÜLŐGÉP	SVÉD ÉS JAPÁN AUTÓK JELZÉSE	ZÁRNI KEZDI	KAPCSOLATOT FENNTART	JELENTÉTELEN EMBER	A LOVAK JÁRÁSMÓDJA							
FORTE, RÖVIDEN				SZÍN AZ ÉG ALJÁN				SEBESÜLÉS NYOMA	MÉN, CSODÓR	NÉPIES MŰDAL	NINCS NÉLKÜLE IGE!	BAR, RÖVIDEN	ISMÉRV ELEMÉ!	DÍSZ-NÖVÉNY
ZSIVAJ				KELVIN, RÖVIDEN										S
NÉMA TANÚ!			KERESZT-APA											
DÖNTŐ ÉRV			OROSZ HEGYSÉG	FOLYÓ-IRAT										
BARÁT-SÁGTALAN				HUZALLAL RÖGZÍT	SZÍNPAD RÉSZÉ!									
BŐSÉGESEN SZÉTOMLIK					VADÁSZ-KUTYA		A POÉN 2. RÉSZÉ							
RÖNTGEN, RÖVIDEN		FÜGGESZ-KEDIK				LERAKAT	ANYAGI				MENNYEI, NEM FÖLDI			
HERINGSZELETI		FILLÉRES-KEDŐ				ÁLL ALATTI ZSIR-PÁRNA					KAUCIÓ			
PRÓBÁL			ÉNEKLÉST IMITÁLÓ					HÓGÓR-GETEG				AZ ÓKOR ELEJEI		
			AZ UTCÁ-RA TESZ					FIZETÉS-FAJTA				LILA, A KÖZEPÉNI!		
GIGA-RÖVIDEN					OLVASZ-TÓUZEM					NŐI NÉV				
OLTALMAZ					NÉMÉT VÁROS					PARADI-CSON				
NEM HASZNÁL FÉSŰT				ÖN, KEGYED					ELŐVÉD TAGJA!			AZ ADIGE PARTJAI!		
				BÓVÍT					AJÁN-DÉKOZ			MEGÁLLA-PÍTOTT		
HADI ÜTKÖZET						SARJ							SIEMENS, RÖVIDEN	
						GAUSS, RÖVIDEN							ÁTVÉ-SZELŐ	
HOSSZÚ IDEIG							MELLÉM PÁNYVÁZÓ							
							HALLGA-TÁS							
BELÜL HASADI			GRAFIKON SZÉLEI			A SZÉN ÉS A BŐR VEGYJELE			NEWTON, RÖVIDEN		INDUL A TÚRA!			MAGAS-BÓL ZUHANÁS
			ÖLTÖNYT KÉSZÍT			SZAMÓCA			LÁTÓ-SZERVÜNK		SÚROLÓ-ESZKÖZ			
A TÖB-BES SZÁM JELE		ZUHATAG								PONTY-FÉLE HAL				
		DEZODOR, RÖVIDEN								PÁROS CSELI				
ALAPIN-FORMÁCIÓ					PÖR-KÖLÉS									
ILYEN HÁZ IS VANI					FOLYÓ-SZAKASZI									
				ÉLESÍT				TOVA, NÉPIESEN						
				A KÓRHÁZ JELE				ORIENS, RÖVIDEN						
RÓMAI 1-ES	K										CSAPA-DÉKOS (IDŐ)			

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ב

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Okt. 20. – 2023. Okt. 27.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
20. péntek	07:00	17:30
21. szombat	8:00	18:00
22. vasárnap	8:00	17:30
23. hétfő	8:00	17:30
24. kedd	7:00	17:30
25. szerda	7:00	17:30
26. csütörtök	7:00	17:30
27. péntek	7:00	17:15

Ladino - spanyol-zsidó nyelv.

Az Ibériai-félszigetről elszármazott zsidóknak, illetve utódaiknak spanyol nyelve, amelyet a régi hazában az egyszerű nép beszélt. Héber betűkkel írják, sok héber és más nyelvű szó is bekerült a ladinóba, amelyen számos irodalmi alkotás született.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
20. péntek	17:29	21. szombat	18:32
27. péntek	17:17	28. szombat	18:21

POÉN SAROK

Leszállt egy UFO a Földre.

Jönnek ki a „kis emberkék” mind kipában.

Az emberek megkérdezik tőlük, maguknál mindenki kapedliben jár.

Nem csak a ZSIDÓK.

Kilénk minden tagja gyors felgyógyulást kíván oszlopos tagunknak Smulovics Róbertnek.

Dr. Goldberger Tamás úr jelezte, hogy újra gyorsan terjed a Covid vírus. Mindenkinek javasolja a maszk használatát főleg beltérben. A vírusfertőzést leginkább úgy tudjuk elkerülni, ha többször kezet és arcot mosunk, és betartjuk az alapvető higiéniai előírásokat.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilénk tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt október 25.-én, szerdán délután 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor